

Україна у фокусі

21 – 27 жовтня

2013 року

ЗМІСТ

**I. Огляд політичних подій
за тиждень3**

II. Аналітична довідка.....5

Демократичні процеси.
**Угода про асоціацію з ЄС:
знову під питанням.....5**

I. Огляд політичних подій за тиждень

21
ЖОВТНЯ

Президент Віктор Янукович зустрівся із чеським колегою Мілошем Земаном, який перебував в Україні з офіційним візитом. Глава української держави розповів Президенту Чехії про законопроект, який дасть змогу лікувати экс-прем'єра Юлію Тимошенко за кордоном. Як пояснив Віктор Янукович, документ найближчим часом буде внесений до парламенту. Нагадаємо, раніше президент Чехії заявляв про необхідність звільнити Юлію Тимошенко.

Якщо Юлія Тимошенко не вийде на волю – Нідерланди, Велика Британія та Швеція не дадуть згоди на підписання угоди про асоціацію. Про це заявив міністр іноземних справ Польщі Радослав Сікорський після засідання Ради міністрів закордонних справ країн ЄС у Люксембурзі. Зокрема міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт відзначив, що просто «лікарняні канікули» у Німеччині для Юлії Тимошенко без її помилування не вирішують проблеми.

22
ЖОВТНЯ

Спостерігачі від Європарламенту Пет Кокс і Олександр Квасневський відвідали Юлію Тимошенко, яка перебуває у харківській лікарні Укрзалізниці.

23
ЖОВТНЯ

Екс-депутата від Партії регіонів Ігоря Маркова заарештували до **20 грудня 2013 року**. Колишнього нардепа підозрюють в організації побиття учасників акції, які у 2007-му виступали проти встановлення у місті пам'ятника Катерині II. Напередодні экс-депутата допитали в одеському главку міліції, а потім доправили літаком до Києва. Перед засіданням у Печерському райсуді Києва щодо обрання йому запобіжного заходу Ігор Марков оголосив голодування. У Партії регіонів заявили, що затримання Маркова є свідченням побудови «правової держави».

Європарламент рекомендує Раді ЄС підписати Угоду про асоціацію з Україною, якщо Київ виконає поставлені перед ним умови. За таку резолюцію проголосували у Європарламенті на засіданні у Страсбурзі.

24
ЖОВТНЯ

Голови фракцій ВО «Батьківщина», «УДАР» і ВО «Свобода» запропонували парламенту звільнити колишнього прем'єр-міністра Юлію Тимошенко від відбування покарання. Законопроект передбачає застосувати повну індивідуальну амністію до Тимошенко та звільнити її від відбування основного покарання у вигляді позбавлення волі строком на 7 років і додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати посади в органах державної влади строком на 3 роки. Згідно з повідомленням прес-служби партії «Батьківщина», законопроект не є індивідуальним актом

законодавства, а передбачає заборону політичних переслідувань щодо будь-якої особи, яка отримала відповідне рішення від міжнародних судових установ.

Три законопроекти, зокрема № 3479 про звільнення колишнього прем'єр-міністра Юлії Тимошенко від відбування покарання, № 3461 та № 2453а про дозвіл засудженим виїжджати на лікування за кордон, Верховна Рада відклала до наступного тижня, внівши їх у порядок денний на 5–8 листопада. Спікер парламенту Володимир Рибак зазначив, що наступного пленарного тижня всі три законопроекти будуть розглянуті в сесійній залі.

Комісія при президентові України у питаннях помилування не знайшла підстав до внесення пропозиції про помилування экс-прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Таке рішення Комісії оголосив її член, народний депутат фракції Партії регіонів Сергій Гриневецький. Комісія посилається на «ступінь тяжкості вчиненого злочину, а також те, що Ю.Тимошенко відбула незначну частину призначеного судом строку покарання, обвинувачується та підозрюється у вчиненні інших правопорушень».

Лідер фракції «УДАР» Віталій Кличко заявив, що балотуватиметься в президенти. Про це він сказав з трибуни парламенту, пояснивши, що робить цю заяву, щоб покласти край зі спробами розправитись із ним як із ймовірним кандидатом. Приводом до такого рішення стало ухвалення законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України щодо обліку та реєстрації платників податків. Цей документ передбачає, що особи, які мають посвідку на проживання в іншій країні, не є резидентами України. Таким чином, лідер УДАРу Віталій Кличко фактично позбавляється права брати участь у президентській кампанії 2015 року. Після ухвалення цього закону УДАР заблокував трибуну парламенту.

25
ЖОВТНЯ

Щоб угоду про асоціацію у Вільнюсі було підписано, українська влада має розв'язати усі проблеми, зокрема і питання экс-прем'єра Юлії Тимошенко. Таку заяву після завершення саміту ЄС у Брюсселі оприлюднили керівники Євросоюзу – президент Ради ЄС Герман ван Ромпей і президент Європейської комісії Жозе Мануель Баррозу.

Заступник голови ЦВК Андрій Магера не виключає, що «поправка Кличка» може бути використана для недопущення деяких кандидатів до виборів президента в 2015 через суди.

Екс-прем'єр Юлія Тимошенко заявила, що її команда підтримає той закон щодо її звільнення, який буде узгоджено з лідерами Євросоюзу. Лист, у якому йдеться про це, депутат від «Батьківщини» Сергій Соболєв зачитав в ефірі «Шустер Live». Юлія Тимошенко, зокрема, запевняє, що ніколи не висувала жодних умов або вимог щодо своєї долі місії

президентів Кокса-Квасневського. Ув'язнена опозиціонерка також наголосила, що заради підписання угоди про асоціацію, заради європейського майбутнього України й надалі прийматиме всі пропозиції місії президентів Кокса-Квасневського.

II. Аналітична довідка

✓ Демократичні процеси

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС: ЗНОВУ ПІД ПИТАННЯМ

24 жовтня Верховна Рада абсолютною більшістю голосів ухвалила рішення включити до розкладу пленарних засідань 5-8 листопада три законопроекти, кожен із яких по-своєму намагається розв'язати проблему ув'язнення Юлії Тимошенко. Така відстрочка рішення на два тижні стала неприємним сюрпризом після того, як і Президент Віктор Янукович, і парламентарі різних фракцій почали відкрито говорити про можливість ухвалення відповідного закону вже найближчим часом. Крім того, питання можливого помилування Тимошенко так і не стало предметом розгляду відповідної комісії при Президенті, засідання якої відбулося того ж дня.

*Чому питання Юлії Тимошенко знову зависло у повітрі?
Чи можна чекати його вирішення до Вільнюського саміту?*

Якщо ще близько місяця тому більшість українських експертів із оптимізмом дивилися на перспективи підписання Угоди про асоціацію з ЄС на Вільнюському саміті 28-29 листопада, останні події змусили їх поглянути на цю можливість більш тверезо. Однак це важко назвати несподіванкою: упевненість щодо підписання Угоди, яку почали випромінювати українські чиновники після розгортання Росією економічного тиску на Україну, була передчасною. Дії російської сторони справді дещо збільшили рівень прихильності до України в Європі, та водночас призвели до невиправдані впевненості представників

української влади, що ЄС погодиться укласти Угоду навіть без прогресу у визначених ним сферах. Ключовою – і найбільш болючою для української влади – лишалася сфера припинення вибіркового правосуддя, тобто ув'язнення Юлії Тимошенко.

Події останнього тижня засвідчили, що Президент Янукович не став менше боятися Тимошенко на волі та продовжив безпідставно перекладати відповідальність за вирішення цієї проблеми на інших політичних акторів. Його заяви про те, що своє слово має сказати парламент, швидко підхоплені депутатами від Партії регіонів, стали черговою спробою «умити руки».

Логічним продовженням цієї лінії поведінки стало внесення змін до вже зареєстрованого в парламенті законопроекту про можливість лікування ув'язнених за кордоном, розробленого колишнім членом «Батьківщини», а нині – позафракційним, Сергієм Міщенком. Вказаний законопроект передбачає можливість відстрочити термін ув'язнення на час лікування за кордоном за умови постійного перебування ув'язненого в лікарні та його обов'язкового повернення до України для завершення відбування тюремного строку, закінчивши лікування.

Проаналізувавши законопроект, стає зрозумілим, що він був змінений з подачі президентської адміністрації. Його ухвалення не лише не зніме питання вибіркового правосуддя, а й – скоріше за все – ускладнить ситуацію, адже призведе до продовження фактичного ув'язнення Тимошенко за рахунок терміну перебування в німецькій лікарні. Практично не викликає сумнівів, що на такий сценарій не погодиться і німецька сторона, адже він вимагає від неї де-факто визнати правочинність вироку проти Тимошенко і поводитися з нею як із ув'язненою. Відповідно, такий варіант, який підмінює подолання вибіркового правосуддя формальними поступками, з усією очевидністю не стане в очах країн-членів ЄС передумовою для підписання Угоди про асоціацію на саміті у Вільнюсі.

Шанси на прийняття двох інших запропонованих законопроектів, у свою чергу, невисокі. Проект ще однієї позафракційної депутатки, яка

раніше входила до «Батьківщини», Анжеліки Лабунської зобов'язує суд звільнити ув'язненого від відбування покарання у разі прийняття рішення про його лікування за кордоном, а отже навряд чи сподобається Адміністрації Президента. Так само й третя законодавча ініціатива, розроблена трьома лідерами опозиційних фракцій, що прямо передбачає звільнення Юлії Тимошенко, навряд чи збере необхідну кількість голосів депутатів. За таких патових умов, коли жоден із законопроектів не може одночасно вирішити проблеми вибіркового правосуддя та бути прийнятим Верховною Радою, перенесення їх розгляду на два тижні було продиктовано бажанням правлячої команди взяти чергову паузу.

За таких умов невизначеності Президент і його оточення, вочевидь, і надалі шукатимуть шляхи обходу питання Тимошенко та отримання згоди країн-членів ЄС на підписання Угоди про асоціацію будь-яким іншим способом. У цьому контексті можна висловити припущення, що таким пробним каменем стало прийняття поправки до Податкового кодексу, яка теоретично може позбавити лідера «УДАРу» Віталія Кличка можливості брати участь у президентських виборах через визнання його нерезидентом України. Окрім того, що цей хід був спрямований на внесення розколу в лави опозиції (автором поправки офіційно став депутат «Батьківщини» Ігор Бриченко, який, утім, це заперечив), він міг бути задуманий його ініціаторами як «замінник» проблеми Тимошенко. Іншими

словами, якщо представники ЄС негативно відреагують на ухвалення цієї поправки, її відміна може бути представлена президентською командою як вагома поступка європейській стороні напередодні листопадового саміту. Втім, якщо такий задум справді мав місце, вірогідність його успіху близька до нуля.

Більш тривожним виглядає той факт, що процес реформування законодавства у двох інших сигнальних сферах, визначених ЄС, знову зупинився. Новий законопроект про вибори був зареєстрований у Верховній Раді, однак так і не внесений до порядку денного, у той час як проект закону

«Про прокуратуру» досі навіть не потрапив до парламентської канцелярії. Це може бути свідченням того, що в оточенні Президента наразі всерйоз розглядають можливість відмови від виконання умов, необхідних для підписання Угоди з ЄС. Відповідно, якщо проблему Тимошенко найближчим часом не буде вирішено, зусилля в інших сферах так само буде припинено. При цьому чим довше Президент Янукович, який має у своїх руках усі важелі, зволікатиме з прийняттям рішення щодо долі Тимошенко, тим меншими ставатимуть шанси того, що на саміті у Вільнюсі Угоду про асоціацію з ЄС таки буде підписано.

Висновки

Таким чином, реєстрація законопроектів щодо різних шляхів вирішення проблеми Юлії Тимошенко та відстрочка їх розгляду на два тижні знову засвідчили, що Президент Віктор Янукович не готовий відпустити Юлію Тимошенко на лікування в Німеччину без гарантій її повернення в Україну для відбування подальшого тюремного ув'язнення. За таких умов, коли доля Тимошенко й надалі залежить від рішення однієї людини, сподіватися на вирішення цієї проблеми зусиллями лише парламенту не доводиться. Поза тим, часу для зміни позиції Януковича лишилося критично мало: наступні тижні дадуть відповідь на те, чи матиме ЄС підстави підписати Угоду про асоціацію з Україною на Вільнюському саміті.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук